

Afdeling
Onderwerp

Programma: Vluchtelingen Asielzoekers en
Statushouders.
Beantwoording motie "Kansen in beeld"

Bezoekadres
Kreupelstraat 1

Openingstijden
Zie gemeente.groningen.nl

Postadres
Postbus
Groningen

Telefoon
14050

E-mailadres
info@groningen.nl

Website
gemeente.groningen.nl

Leden van de gemeenteraad Groningen

Telefoon (050) 367 76 16 Bijlage(n)

Ons kenmerk 5527940

Datum 18-02-2016 Uw brief van 11-11-2015

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Op 11 november jl. heeft u de motie "Kansen in beeld" aangenomen. Met deze motie heeft uw raad ons college verzocht om de (on)mogelijkheden die vreemdelingen hebben om in Groningen gebruik te maken van vrijwilligerswerk, arbeid, scholing en zorg in kaart te brengen.

In het afgelopen jaar heeft het aantal vluchtelingen dat naar Europa komt een explosieve groei doorgemaakt. De toenemende instroom zet voorlopig door en hiermee zal de komende tijd ook een beroep op onze stad worden gedaan om deze groep op te nemen. Naar verwachting zullen er in 2016 tijdelijk circa 1700 mensen bijkomen. Om als gemeente en regio Groningen goed te kunnen anticiperen op de vele nieuwe en complexe vraagstukken die deze ontwikkeling met zich meebrengt hebben wij een programma Vluchtelingen, Asielzoekers en Statushouders (VAS) gestart. Wij willen de komende periode vanwege de complexiteit en gevoeligheid van het dossier, zowel op lokaal als regionaal niveau, de regie en de coördinatie bundelen. Voor dit programma is een programmamanager benoemd. De programmamanager speelt een coördinerende rol als het gaat om de regionale regietafel, zoals deze volgens het bestuursakkoord tussen VNG en Rijk (dd. 27 november 2015) is afgesproken. Daarnaast heeft het programma de opdracht om lokaal voorbereidingen te treffen als het gaat om het tot stand brengen van twee asielzoekerscentra (AZC) en het uitzetten van een koers voor het opvangen van de groeiende groep vreemdelingen inclusief statushouders naar onze stad.

Wij zullen uw motie in het licht van de huidige ontwikkelingen en hetgeen wij nu zien en weten beantwoorden. Wij richten ons hierbij in eerste instantie op de situatie zoals deze geldt voor de stad Groningen.

Alvorens dit te doen merken we op dat wij in de afgelopen maanden hebben gemerkt dat net als landelijk de groeiende instroom van vluchtelingen ook de inwoners van Groningen op verschillende manieren bezighoudt. Ook in onze stad spreken bewoners hun zorgen en bedenkingen uit. Het is goed dat mensen hun zorg met ons delen, zodat we met elkaar in gesprek kunnen gaan en elkaar kunnen bevragen om zo begrip voor elkaars meningen en standpunten te verkrijgen. Tevens zien we veel burgerinitiatieven om er voor te zorgen dat de nieuwkomers zich welkom voelen in onze stad. Met betrekking tot inburgering en integratie zien we dat vanuit een "hands on" mentaliteit bedrijven, scholen en andere instellingen op positieve wijze hun verantwoordelijkheid oppakken. Het doet ons goed te zien dat er in korte tijd zoveel beweging in de stad is ontstaan.

Vormen van opvang in de stad Groningen

De gemeente Groningen heeft in de huidige situatie, als het gaat om de opvang van vreemdelingen, te maken met vijf vormen van huisvesting. Te weten:

1. Noodopvang
2. Reguliere opvang (AZC)
3. Huisvesting vergunninghouders
4. Uitgeprocedeerde asielzoekers
5. Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV)

Wij zullen u per opvangvoorziening schetsen hoe vreemdelingen op dit moment gebruik kunnen maken van vrijwilligerswerk, arbeid, scholing en zorg. Daarmee laten we zien wat er in onze allemaal al gebeurt. We gebruiken deze indeling om per opvangvoorziening inzichtelijk te maken dat voor diverse groepen in verschillende stadia in de asielprocedure verschillende regels en verantwoordelijkheden gelden.

Noodopvang

De noodopvang is een tijdelijke opvang voor de toestroom van vluchtelingen. In oktober 2015 heeft het COA aan de Van Swietenlaan in de Stad een vestiging met een maximum capaciteit voor 550 vluchtelingen geopend. Wij hebben met het COA over deze voorziening afspraken gemaakt voor een periode van 12 tot 18 maanden. Het COA draagt de volledige verantwoordelijkheid voor de opvang en begeleiding van de vluchteling tijdens de asielaanvraag. Omdat door de hoge instroom de beoordeling van de asielaanvraag langer duurt, stagneert de doorstroom en verblijven asielzoekers langer in de noodopvang. Dit betekent dat het COA daarom met betrokkenen op diverse onderdelen haar bestaande programma's aanpast aan het langere verblijf.

Vrijwilligerswerk: Het Rode Kruis coördineert in samenspraak met het COA alle initiatieven van vrijwilligers en maatschappelijke organisaties met betrekking tot activiteiten voor de bewoners van de noodopvang. Het gaat daarbij onder meer om initiatieven van verschillende sportverenigingen en de stichting "Groningen verwelkomt". Een burgerinitiatief dat fungeert als intermediair tussen vluchtelingen en de samenleving en tot doel heeft dat de vluchteling zich thuis voelt in de Stad. In haar korte bestaan heeft de stichting zich ontwikkeld tot een actief netwerk van veel vrijwillige stadjes. Dit initiatief laat zien dat de betrokkenheid van de Groningers bij vluchtelingen groot is. In de afgelopen periode heeft "Groningen verwelkomt" met en voor vluchtelingen verschillende activiteiten georganiseerd, zoals: stadswandelingen, kinderactiviteiten, spelletjesavonden en de zogenaamde "Eat en meet" waar 300 vluchtelingen aan hebben deelgenomen en 150 Groningse gezinnen hun deuren openstelden. "Groningen verwelkomt" is inmiddels in meerdere gemeenten in de regio Groningen actief.

Arbeid: Het verrichten van (betaalde) arbeid is niet van toepassing op mensen die in de noodopvang verblijven. Het verrichten van arbeid is pas toegestaan als mensen langer dan een half jaar in de asielprocedure zitten.

Scholing: Voor ons is het van groot belang om in onze stad aan te sluiten op het recht van ieder kind op onderwijs. Lange wachttijden in de huidige asielprocedure mogen dit geenszins belemmeren. Omdat het verblijf van mensen in de noodopvang aan de Van Swietenlaan langer duurt dan tevoren werd gedacht, is besloten te starten met het verzorgen van onderwijs voor leerlingen in de leerplichtige leeftijd. Het onderwijs wordt gegeven in schakelklassen op de Boerhaaveschool (tot 7 jaar) en de Tamarisk (vanaf 7 jaar). Voor leerlingen in het voortgezet onderwijs wordt onderwijs georganiseerd in de Internationale Schakelklas (ISK) in Vinkhuizen. Deze is onderdeel van het Werkmancollege.

Zorg: De publieke gezondheidszorg aan vreemdelingen is een taak die de GGD uitvoert. De GGD verzorgt in de noodopvang een halfjaarlijkse vervolgscreening op tuberculose bij asielzoekers uit landen met een hoog risico. Ook voert de GGD taken uit op het gebied van de jeugdgezondheidszorg, infectieziektepreventie en -bestrijding en jaarlijkse hygiëne controle van voorzieningen in de noodopvang. Ook wordt aandacht besteed aan gezondheidsbevordering op thema's als zelfzorg, opvoedingsondersteuning, seksuele gezondheid en voorlichting over gezondheidszorg in Nederland. Daarnaast kan een asielzoeker bij het gezondheidscentrum asielzoekers, in- of nabij iedere COA-locatie, terecht voor een consult met een huisarts, een praktijkverpleegkundige, consulent GGZ of een praktijkassistent.

Reguliere opvang (AZC)

In de gemeente Groningen zijn op dit moment nog geen reguliere opvang voorzieningen. Zoals bij u bekend treffen wij voorbereidingen voor twee asielzoekerscentra die naar verwachting in tweede helft van 2016 worden gerealiseerd.

Het COA is verantwoordelijk voor de opvang en begeleiding van de asielzoekers. Zij bieden hiervoor verschillende activeringsprogramma's. Samen met het COA en andere betrokkenen zullen wij de opgedane ervaringen met de noodopvang, als het gaat om vrijwilligerswerk, scholing en zorg, bij de realisatie van de twee asielzoekerscentra betrekken.

Daarnaast oriënteren we ons op en onderzoeken we de komende periode de kansen en mogelijkheden die onze Groningse arbeidsmarkt en vrijwilligerswerk zouden kunnen bieden aan nieuwkomers.

Huisvesting vergunninghouders

Asielzoekers die een verblijfsvergunning hebben ontvangen ("vergunninghouders") verhuizen naar eigen woonruimte. De taak om deze vergunninghouders te huisvesten ligt bij de gemeenten. Elk half jaar krijgen gemeenten door het Rijk een taakstelling opgelegd voor het aantal te huisvesten vergunninghouders. Op basis daarvan koppelt het COA de vergunninghouder aan een gemeente en de gemeente zoekt vervolgens passende woonruimte. Voor de periode januari tot en met juni 2016 heeft de gemeente Groningen een taakstelling om 236 vergunninghouders te huisvesten. Zodra aan een vergunninghouder een woning is toegewezen verzorgt Humanitas de maatschappelijke begeleiding om zo snel mogelijk hun weg in de stad te vinden.

De komende tijd zal moeten blijken of bij een toename van het aantal vergunninghouders in onze stad het huidige voorzieningenpakket, als het gaat om vrijwilligerswerk, arbeid, scholing en zorg afdoende is. Wij hopen in de komende maanden een scherper beeld te krijgen van de omvang van het groeiend aantal statushouders. Aan de hand daarvan zullen we in kaart brengen wat deze toename voor onze gemeente betekent en welke acties we daarop moeten nemen, met name als het gaat om huisvesting, scholing, inburgering en arbeid. Dit doen we uiteraard met de verschillende betrokken partners, ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid. Wij willen daarbij creatief zijn en zoeken indien nodig de randen van wet- en regelgeving op.

Opvang uitgeprocedeerde asielzoekers ("Bed, bad en brood")

Sinds maart 2015 krijgen uitgeprocedeerde vreemdelingen op grond van rechterlijke uitspraken sobere opvang in zogenoemde bed-bad-brood voorzieningen. De gemeente Groningen biedt momenteel opvang aan circa 180 uitgeprocedeerde vreemdelingen, waarvan het merendeel is gehuisvest in het voormalig Formule 1 hotel aan de Helsinkistraat.

Voor de mensen die aan de Helsinkistraat verblijven, houdt de GGD tweewekelijks een gezondheidsspreekuur. Eén dag in de week is een huisarts aanwezig voor een spreekuur.

Voortvloeiend uit de vreemdelingenrechtelijke status van de betrokkenen is het volgen van regulier onderwijs of het verrichten van (betaald) werk niet aan de orde. Wel is er ruimte voor dagbestedingsactiviteiten gericht op terugkeer dan wel het alsnog opbouwen van een bestaan in Nederland. De begeleiding van de uitgeprocedeerde vreemdelingen is gericht op het verhelfen van een realistisch toekomstperspectief. In sommige gevallen blijkt dat er toch nog mogelijkheden zijn om legaal verblijf in Nederland te verkrijgen. In die gevallen worden de daartoe noodzakelijke stappen gezet.

In veel andere gevallen wordt gewerkt aan het verkennen van de mogelijkheden om in het land van herkomst een bestaan op te bouwen. Daarbij wordt nagegaan wat daarvoor nodig is. Het kan dan gaan om het verkrijgen van benodigde identiteitsdocumenten en/of reisdocumenten. In enkele gevallen wordt gewerkt aan het opdoen van praktische vaardigheden – denk aan het leren werken op een naaimachine – die van pas komen bij het opbouwen van een bestaan in het land van herkomst. Wij staan voor een humaan beleid en kiezen er nadrukkelijk voor om uitgeprocedeerde asielzoekers niet te verwijzen naar de straat. Deze Groningse aanpak heeft het afgelopen jaar haar eerste resultaten geboekt. Wij vinden de uitbreiding van de *Bed, bad en brood* aanpak met de component *begeleiding* dan ook belangrijk. Hoewel er landelijk nog steeds discussie over dit dossier wordt gevoerd, willen wij in Groningen deze aanpak voortzetten.

Opvang alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV)

Per 1 januari 2016 is een nieuw opvangmodel voor AMV's ingevoerd. Dit nieuwe opvangmodel laat zich kenmerken door kleinschaligheid. Dit betekent dat AMV's in het nieuwe model alleen nog in pleeggezinnen of in kleinschalige woonvoorzieningen worden opgevangen. Op dit moment vinden er gesprekken en voorbereidingen plaats om ook in de stad en regio deze doelgroep te kunnen opvangen. Net als bij de realisatie van de asielzoekerscentra zullen wij ook hier samen met betrokken partners, de opgedane ervaringen en kennis, zoals deze er is ten aanzien van vrijwilligers, scholing, arbeid en zorg, in onze stad benutten.

Vanaf het bereiken van de 18-jarige leeftijd vallen de AMV's niet meer onder de voogdij van het NIDOS. Wij subsidiëren Vluchtelingenwerk Noord Nederland voor het bieden van maatschappelijke- en juridische ondersteuning aan ex-Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (ex-AMV's), gericht op het verkrijgen van een verblijfsstatus, dan wel het realiseren van terugkeer naar het land van herkomst.

Regionale samenwerking

Vanuit de regionale regietafel, zullen we de komende periode met de andere Groninger gemeenten, waar nodig en gewenst, de samenwerking op verschillende gemeente overstijgende thema's nader uitwerken. Hiervoor zijn wij voornemens de komende tijd diverse werktafels en expertmeetings te organiseren.

Lokale samenwerking

De focus heeft in de achterliggende maanden vanzelfsprekend gelegen op het inrichten van de noodopvang, het treffen van voorbereiding voor het realiseren van AZC voorzieningen en de veiligheid in de samenleving. Hoewel dit onze aandacht de komende tijd zal blijven houden, vinden we het evenzo belangrijk om ons vanaf nu ook te richten op de vraagstukken rondom de inburgering en integratie van nieuwkomers. Hoe gaan we dat doen en wat is daarvoor nodig? Wij constateren dat we te maken hebben met een breed en divers veld met veel spelers en verschillende opvattingen. Maar ook zijn er nog vragen met betrekking tot de aard en omvang van de aantallen. We weten immers niet hoe de instroom zich de komende maanden ontwikkelt. Ook al hebben we geen antwoord op deze vraag we kunnen niet wachten en zijn van mening dat we vaart moeten maken met de integratieopgave zoals voorligt.

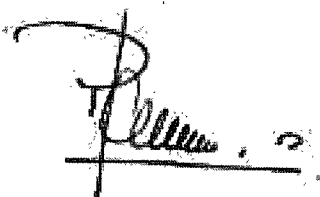
Waarbij we opzoek moeten naar kansen en mogelijkheden, die een spoedig integratieproces ondersteunen, waardoor de nieuwkomer een bijdrage kan leveren aan onze samenleving. Deze opgave vraagt om regie en focus. Wij vinden dat we, ondanks de onzekerheden die er zijn, richting en acties moeten bepalen, om zo te komen tot een goede balans tussen enerzijds optimaal inburgeren en integreren en anderzijds de mogelijkheden en de draagkracht van de stad.

Wij zien het verbinden van deze ontwikkelingen en het samenwerken tussen partners als een van de belangrijkste instrumenten om te komen tot een goed resultaat. Op dit moment brengen wij zowel, intern als samen met onze partners in kaart wat de toename van de aantallen nieuwkomers voor de verschillende domeinen, zoals onder andere wonen, onderwijs, taal, maatschappelijke begeleiding, werk en veiligheid, voor onze stad betekent.

Deze analyse vertalen we in een richtinggevende samenwerkingsnotitie.
Hierin formuleren we onze opgave en de daaruit voortvloeiende actiepunten.

Wij gaan er vanuit dat wij u voor dit moment voldoende hebben geïnformeerd
en zeggen u toe u met regelmaat te informeren over de voorgenomen acties.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink